Kedjom-Keku

LITR ZA DVACKU
DVACKA ZA STROM

Voda pro Kamerun

"Litr za dvacku, dvacku za strom." Již tradiční slogan, objevující se každoročně od roku 2013 na jaře v desítkách kaváren a restaurací, uslyšíte i letos. V předešlých třech ročnících se nám i s prodejem na našem e-shopu podařilo nastřádat prostředky na vysázení 12 165 stomů. Tísícovka stromů už roste do výšky a dalších více než jednáct tisíc budeme záset letos. Protože chceme obnovu lesů zefektivnit a zintenzivnit, rádi bychom s pomocí vás - majitelů kaváren, restaurací, firem, úřadů, zkrátka všech míst, kde se točí kohoutková voda, zorganizovali celoroční sbírku - dobrovolný prodej litru vody za dvacet korun.

Od prvního až ke čtvrtému ročníku Vody pro Kamerun

Už od roku 2013 pro vás, za vás i s vámi sázíme stromy na kamerunském severozápadě, abychom obnovili vzácné horské lesy v Kedjom-Keku. Ty jsou jediným pořádným zdrojem vody široko daleko a domovem stovek ohrožených druhů organizmů. Jedním z nich je i nejohroženější poddruh šimpanze Pan troglodytes elioti. Poslední skupina v celém pohoří Bamenda highlands stále nachází své útočiště ve zbývajících fragmentech lesa v Kedjom-Keku.

Z první pětitisícovky stromů vysazených před dvěma lety (leden 2013) se dneška (leden 2016) dožila pětina. Jeden tisíc nových stromů šesti druhů (prunus africana, cordia, measopsis, vitex, white mahogany, oncoba – nově máme i GPS souřadnice všech přeživších stromů) tak roste do výšky na pěti hektarech opuštěné farmy okolo pramene kousek za naší Školou v mlze. Některé už dosahují dvou metrů. Voda v prameni letos nevyschla a nám i našim studentům tak slouží jako čistý zdroj té nejlepší pramenité vody.

Společně s lidmi z lesa i podhůří (Kedjom-Keku a Kethingu) se o stromy staráme a starat budeme i v dalších letech. Už přes rok se v naší lesní školce také krčí na tři tisíce sazenic velmi vzácného a pomalu rostoucího druhu newtonia camerunensis, který je považován za skoro vyhynulý (možná si vzpomínáte na naši hru, kdo najde víc semen newtonie - 1. část, 2. část). Ten budeme poprvé přesazovat letos v červnu. Mezitím sbíráme další tisícovky semen nejrůznějších původních druhů stromů a domlouváme s místními horaly i autoritami, kde bude možné pokračovat v obnově lesa. Letos jsme konečně připraveni vysázet až desítky tisíc nových stromů. První desítka už ostatně klíčí v klíčící díře. Tím pokračujeme v plnění našeho slibu. Litr za dvacku, dvacka za strom. Protože jsme zatím úspěšně „odchovali" tisícovku stromů, čeká nás letos zasadit minimálně 11.000 dalších stromů na obnovu horských lesů tak, jak jsme slíbili.

Dostat se do této radostné a připravené fáze vyžadovalo notnou dávku trpělivosti a sbírání zkušeností. Je toho potřeba hodně poznat a vědět. Jak stromy vypadají, jak vypadají jejich semena, kdy plodí, jak klíčí a hlavně co je ohrožuje a jak se proti tomu bránit či tomu zcela předcházet.

Krávy

Přestože jsme „nový les“ oplotili, abychom ochránili sazenice před nenasytným dobytkem, který se volně pohybuje po pastvinách obklopujících zbytky pralesa, jejich vniku se nám zabraňovat dlouho nedařilo. Krávy tak udupaly pár desítek až stovek stromů, a ani je nejedly; nejspíš jim stromy nechutnají. Za poslední rok jsme však už měli jen jediný průnik osamocené jalovice, která po sobě navíc žádné škody ani nezanechala.

Oheň

Druhou největší hrozbou je tzv. bushfire – požár buše. Ten nám před rokem pohltil stovky stromů. Ačkoli jsme posekali trávu v okolí hranice nově vysázených stromů a shrabali ji pryč od nehořlavého plotu, náš nový soused si chtěl udělat pořádek na farmě a celou ji pro jistotu zapálil (to se zde děje každé období sucha). Naše opatření se bohužel ukázala jako nedostatečná. Letos neponecháváme nic náhodě a protipožární bariéru z míst, kde je vysekaná tráva a roste nehořlavý živý plot, jsme udělali dvakrát tak širokou.

Voda

Nejničivější příčinou zkázy mladých stromů je však sucho, proti němuž se bojovat téměř nedá. Snad jen právě sázením stromů. Období sucha bylo v roce 2014 hodně dlouhé a vytrvalé – celých 81 dní bez jediné kapky deště. To tu nebývá zvykem. Příště budeme stromy přesazovat s prvními pořádnými dešti a doufat, že se takové období sucha delší dobu opakovat nebude.

Bez omylu

Jen z chyb a zkušeností se člověk učí. Obohaceni o všechny tyto a spoustu dalších osobních prožitků pokračujeme v naší nekonečné cestě za záchranou horských mlžných lesů v Kamerunu. Potěší nás, když budete pokračovat s námi.

Sázet nové nebo chránit stavající

Věříme, že sázet stromy tam, kde je lesa méně než bezlesí, je nezbytným krokem k jejich obnově. Dokud bude les pro místní farmáře představovat pouze překážku na místě, kde by si raději založili nové pole, bude zapotřebí nejen stromy sázet, ale především chránit ty, co se tu stále ještě tyčí do výšky. I přes naše snahy i tlak lokálních politiků a vládních úředníků se nám nedaří úbytek lesa zredukovat na nulu. To je přitom právě cíl, jehož je potřeba dosáhnout nejdříve.

Aby místní farmáři a pastevci s kácením a vypalováním lesa okamžitě přestali, musí pro ně les „nabýt" nějakou hodnotu. Fakt, že je jediným zdrojem vody, na vlastní kůži pocítí teprve tehdy, až o vodu přijdou. Do té doby na miskách vah při rozhodování, zdali les vykácet nebo ne, vždy převáží hlad nad chutí experimentovat.

1,5 hektaru pole umí zatím zpeněžit lépe než stejnou plochu lesa. Snažíme se jim proto dokázat, že les a stejně tak i jejich velké farmy mohou být ziskovější. K tomu je však potřeba les s větší rozlohou a menší farma, tedy přesný opak současného stavu. Naším záměrem tedy není někoho vystěhovávat, ale naučit je farmařit a žít šetrněji k původním lesům. Horalové z Abongphenu jsou tradičními zemědělci, nic jiného ani neumí. I proto bychom jim již letos (2016) rádi nabídli nové pracovní příležitosti ve výrobě přírodního papíru, kosmetiky i šití a třeba i chovu včel.

Zvyšujeme hodnotu lesa z nuly na sto za 60 000 Kč na tři roky

Zisk z jedné farmy, která má průměrně 1,5 hektaru, činí kolem 20.000 Kč ročně. Nejjednodušší, nejrychlejší a zdánlivě nejvyšší zisk z pole získá farmář jeho „prodejem" (ve skutečnosti pole stále vlastní stát). Užije si pár týdnů radosti, než mu peníze dojdou. Pak začne hladovět. Zachráníte ho jedině tím, že ho zaměstnáte. Nebo mu pozemek necháte a zaměstnáte ho přímo tam. Pracovat bude s vaší podporou po dobu tří let, kdy ho naučíte využívat les k obživě své rodiny, aniž by ho musel kácet.

Za práci bude dostávat každý měsíc plat, poskytneme mu též nářadí, vybavení nebo včelí úly. Vše bude záležet na domluvě a potřebě každého farmáře. Naučíme ho včelařit, kompostovat i vyrábět přírodní hnojiva. V případě potřeby si další úly či vybavení už bude moci pořídit sám ze svého platu. V dalších letech pak bude s rostoucími zisky jeho plat snižován, naučíme jej však zpracovávat med a propolis a poskytneme mu vybavení na další aktivity. Postupně se tedy naučí vše potřebné, aby se osamostatnil a zvyšoval své příjmy. Díky tomu budou jeho nároky na les stále nižší a začne jej využívat ke svému životu, aniž by musel stromy kácet.